

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
ATHANASIA RANTOSE
přednesené dne 16. prosince 2021¹

Spojené věci C-562/21 PPU a C-563/21 PPU

X (C-562/21 PPU)

Y (C-563/21 PPU)

proti

Openbaar Ministerie

[žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Naléhavé řízení o předběžné otázce – Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech – Evropský zatýkácí rozkaz –
Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Článek 1 odst. 3 – Předání vyžádaných osob vystavujícímu justičnímu orgánu – Důvody pro odmítnutí výkonu – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na přístup k nezávislému a nestrannému soudu – Systémové nebo celoplošné nedostatky týkající se nezávislosti vystavujícího justičního orgánu – Neexistence účinného prostředku nápravy umožňujícího napadnout platnost jmenování soudců ve vystavujícím členském státě – Vážné nebezpečí porušení práva osoby, na kterou byl vydán evropský zatýkácí rozkaz, na spravedlivý proces – Kritéria ověření nezávislosti vykonávajícím justičním orgánem“

I. Úvod

1. Projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) se týkají výkladu čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV² ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), a to konkrétně podmínek, za kterých je justiční orgán vykonávající evropský zatýkácí rozkaz (EZR) oprávněn odmítnout předání vyžádané osoby z důvodu nebezpečí, že ve vystavujícím členském státě bude porušeno právo této osoby na spravedlivý proces před nezávislým soudem³.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkáčím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“).

³ – Předběžné otázky předložené v této věci se v podstatě shodují s předběžnými otázkami, které položil Supreme Court (Nejvyšší soud, Irsko) v probíhající věci Minister for Justice and Equality (C-480/21), která není projednávána v naléhavém řízení o předběžné otázce.

2. V projednávaných věcech jde především o to upřesnit, ve světle poznatků vycházejících z rozsudků Soudního dvora ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému)⁴ a ze dne 17. prosince 2020, Openbaar Ministerie (Nezávislost vystavujícího justičního orgánu)⁵, zda a v jakém rozsahu je vykonávající justiční orgán, za okolností projednávané věci, oprávněn odmítnout předání vyžádané osoby z důvodu existence systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci vystavujícího členského státu.

3. Projednávané věci souvisejí s vývojem a nedávnými reformami polského soudního systému (dále jen „sporné reformy“)⁶, v návaznosti na něž Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že některá ustanovení přijatá polským zákonodárcem jsou neslučitelná s unijním právem⁷ a že Polská republika nesplnila v několika ohledech povinnosti, které pro ni vyplývají z unijního práva⁸ (dále jen, jednoduše, „judikatura týkající se nezávislosti polského soudního systému“)⁹. V tomto

⁴ – C-216/18 PPU, dále jen „rozsudek Minister for Justice and Equality“, EU:C:2018:586.

⁵ – C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, dále jen « rozsudek Openbaar Ministerie », EU:C:2020:1033.

⁶ – Tyto reformy, které se týkají Ústavního soudu a obecných soudů, Krajowej Rady Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko, dále jen „KRS“) a státního zastupitelství, posílily vliv moci výkonné a zákonodárné na soudní systém a v důsledku toho omezily nezávislost soudní moci. Odkazují zejména na změny ustawy o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu), ke kterým došlo v roce 2018 a které byly předmětem rozsudku ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu) (C-619/18, EU:C:2019:531), jakož i na změny z roku 2019 týkající se ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizaci obecných soudů), zákona o Nejvyšším soudu a na změny ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o KRS) z roku 2017, které byly předmětem rozsudku ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, EU:C:2021:596). Kromě toho byla ustanovení novelizující zákon o organizaci obecných soudů, zákon o Nejvyšším soudu a některé další zákony, v rámci probíhajícího řízení o nesplnění povinnosti ve věci C-204/21, Komise v. Polsko, předmětem usnesení místopředsedkyně Soudního dvora ze dne 14. července 2021, Komise v. Polsko (C-204/21 R, dále jen „usnesení ze dne 14. července 2021“, EU:C:2021:593), kterým bylo nařízeno pozastavení uplatňování těchto vnitrostátních ustanovení, usnesení místopředsedkyně Soudního dvora ze dne 6. října 2021, Komise v. Polsko (C-204/21 R-RAP, EU:C:2021:834), kterým byl zamítnut návrh na zrušení usnesení ze dne 14. července 2021, jakož i usnesení místopředsedy Soudního dvora ze dne 27. října 2021, Komise v. Polsko (C-204/21 R, nezveřejněné, EU:C:2021:877), kterým bylo Polské republice uloženo platit penále do dne, kdy splní povinnosti vyplývající z usnesení ze dne 14. července 2021, nebo pokud k tomu nedojde, do vyhlášení rozsudku, kterým bude skončeno řízení ve věci C-204/21. Otázka nezávislosti polských soudů je dále předmětem probíhajícího řízení o předběžné otázce ve věcech C-181/21 (G) a C-269/21 (BC a DC). Předkládající soud se pak dovolává zejména ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o KRS a některé další zákony) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3), který nabyl účinnosti v roce 2018 a který se týká úlohy KRS při jmenování členů polské soudní moci, a to vzhledem k tomu, že Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud, Polsko) ve svém usnesení ze dne 23. ledna 2020 (BSA I-4110-1/20) konstatoval, že KRS není dle právních předpisů, které nabyly účinnosti v roce 2018, nezávislým orgánem, ale orgánem přímo podřízeným politickým orgánům.

⁷ – Viz rozsudky ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982); ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234); ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání) (C-824/18, EU:C:2021:153); ze dne 6. října 2021, W. Ź. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798), jakož i ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931).

⁸ – Rozsudky ze dne 24. června 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu) (C-619/18, EU:C:2019:531); ze dne 5. listopadu 2019, Komise v. Polsko (Nezávislost obecných soudů) (C-192/18, EU:C:2019:924), jakož i ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, EU:C:2021:596). Řízení ve věci čtvrté žaloby pro nesplnění povinnosti proti Polské republice týkající se nového kárného režimu v současné době probíhá (věc C-204/21, Komise v. Polsko, viz usnesení citovaná v poznámce pod čarou 6 tohoto stanoviska).

⁹ – S ohledem na tuto situaci Evropská komise kromě toho dne 20. prosince 2017 přijala odůvodněný návrh podle čl. 7 odst. 1 SEU týkající se právního státu v Polsku [návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky, COM(2017) 835 final], o kterém Rada doposud nerozhodla. Později ještě vyjádřila Komise vážné obavy ve své Zprávě o právním státu 2021 v Evropské unii [COM(2021) 700 final] – Kapitola o stavu právního státu v Polsku [SWD(2021) 722 final]. Kromě toho, v rámci Rady Evropy, byla uvedená situace předmětem usnesení Parlamentního shromáždění Rady Evropy ze dne 28. ledna 2020 č. 2316 (2020) o fungování demokratických institucí v Polsku, jakož i stanoviska Evropské komise pro demokracii prostřednictvím práva (dále jen „Benátská komise“) č. 977/2020 ze dne 22. června 2020 ohledně změn zákona o obecných soudech, zákona o Nejvyšším soudu a některých dalších polských zákonů [CDL-AD(2020)017]. Dále poukazují na to, že valné shromáždění Evropské sítě rad pro justici (ENCJ), které se konalo ve Vilniusu (Litva) dne 28. října 2021, rozhodlo o vyloučení KRS z ENCJ.

kontextu vyplývají pro předkládající soud dodatečné výzvy z nedávného nálezu Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud, Polsko) ze dne 7. října 2021 (K 3/21) (dále jen „náleze Ústavního soudu“), který byl vydán po přijetí předkládacích rozhodnutí¹⁰.

4. Na základě analýzy relevantní judikatury Soudního dvora upřesním podmínky, za kterých systémové nebo celoplošné nedostatky týkající se nezávislosti soudní moci vystavujícího členského státu, a zejména zásah výkonné moci do výkonu soudní moci při jmenování soudců, mohou mít dopad na individuální situaci vyžádaných osob v případě jejich předání, a které tedy mohou odůvodnit rozhodnutí vykonávajícího justičního orgánu odmítnout jejich předání.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

1. Smlouva o Evropské unii

5. Článek 2 SEU stanoví:

„Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

6. Článek 7 SEU zní:

„1. Na odůvodněný návrh jedné třetiny členských států, Evropského parlamentu nebo Evropské komise může Rada většinou čtyř pětin svých členů po obdržení souhlasu Evropského parlamentu rozhodnout, že existuje zřejmé nebezpečí, že některý členský stát závažně poruší hodnoty uvedené v článku 2. Před přijetím tohoto rozhodnutí vyslechne Rada daný členský stát a může stejným postupem podat tomuto státu doporučení.

Rada pravidelně přezkoumává, zda důvody, které ji k takovému rozhodnutí vedly, stále trvají.

2. Na návrh jedné třetiny členských států nebo Evropské komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu může Evropská rada jednomyslně rozhodnout, že došlo k závažnému a trvajícím porušení hodnot uvedených v článku 2 ze strany členského státu, poté co tento členský stát vyzve, aby se k této věci vyjádřil.

3. Bylo-li učiněno zjištění uvedené v odstavci 2, může Rada kvalifikovanou většinou rozhodnout, že určitá práva, která pro dotyčný stát vyplývají z použití Smluv, včetně hlasovacích práv zástupců jeho vlády v Radě, budou pozastavena. Přitom přihledne k možným důsledkům takového pozastavení pro práva a povinnosti fyzických a právnických osob.

¹⁰ – V tomto nálezu, z něhož je v současné době dostupný pouze výrok, Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) v podstatě rozhodl, že určitá základní ustanovení unijního práva (a sice čl. 1 první pododstavec SEU, článek 2 SEU, čl. 4 odst. 3 SEU a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU), zejména v rozsahu, v němž stanoví zásadu přednosti unijního práva, porušují některá základní ustanovení polské Ústavy, a konstatoval, že z toho důvodu předem nevyklučuje, že využije své pravomoci a přímo přezkoumá ústavnost rozsudků Soudního dvora, ani to, že rozhodne tak, že se v polském právním řádu nepoužijí.

Povinnosti dotyčného členského státu vyplývající ze Smluv jsou pro tento stát v každém případě i nadále závazné.

4. Rada může později kvalifikovanou většinou rozhodnout, že změní nebo zruší opatření přijatá podle odstavce 3, jestliže se změní situace, která vedla k přijetí těchto opatření.

5. Pro účely tohoto článku se v Evropském parlamentu, Evropské radě a Radě použijí pravidla hlasování stanovená v článku 354 [SFEU].“

7. Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU stanoví:

„Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.“

2. *Listina*

8. Článek 47 Listiny, nadepsaný „Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces“, stanoví:

„Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.

[...]

3. *Rámcové rozhodnutí 2002/584*

9. Body 5, 6, 10 a 12 odůvodnění rámcového rozhodnutí 2002/584 znějí:

„(5) Z cíle stanoveného pro Evropskou unii stát se prostorem svobody, bezpečnosti a práva vyplývá zrušení vydávání mezi jednotlivými členskými státy a jeho nahrazení systémem předávání mezi justičními orgány. Dále zavedení zjednodušeného systému předávání odsouzených nebo podezřelých osob za účelem trestního řízení nebo výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních umožňuje odstranit složitost a možné prodlení spojené se stávajícími postupy vydávání. Tradiční vztahy spolupráce, které až dosud převládaly mezi jednotlivými členskými státy, by měly být nahrazeny systémem volného pohybu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, zahrnujícím jak rozhodnutí předcházející odsouzení, tak i pravomocná rozhodnutí, v prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

(6) [EZR] stanovený v tomto rámcovém rozhodnutí je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukázala jako na ‚úhelný kámen‘ justiční spolupráce.

[...]

(10) Mechanismus [EZR] je založen na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy. Jeho provádění lze pozastavit pouze v případě závažného a trvalého porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 [SEU] některým členským státem v případě, že toto porušování Rada zjistila podle čl. 7 odst. 1 uvedené smlouvy s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2.

[...]

(12) Toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a zachovává zásady zakotvené v článku 6 [SEU], které jsou vyjádřeny i v [Listině], zejména v kapitole VI uvedené listiny. Nic v tomto rámcovém rozhodnutí nelze vykládat tak, že zakazuje odmítnout předání osoby, na kterou byl vydán [EZR], existují-li na základě objektivních skutečností důvody domnívat se, že uvedený zatýkácí rozkaz byl vydán za účelem stíhání nebo potrestání této osoby na základě jejího pohlaví, rasy, náboženství, etnického původu, státní příslušnosti, jazyka, politického přesvědčení nebo sexuální orientace nebo že by postavení této osoby mohlo být pro některý z těchto důvodů zhoršeno.“

10. Článek 1 tohoto rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Definice evropského zatýkácího rozkazu a povinnost jej vykonat“, stanoví:

„1. [EZR] je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají [EZR] na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.

3. Tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 [SEU].“

11. Články 3, 4 a 4a uvedeného rámcového rozhodnutí stanoví důvody pro povinné odmítnutí výkonu EZR a důvody, pro které je možné výkon EZR odmítnout.

12. Článek 15 téhož rámcového rozhodnutí, nadepsaný „Rozhodnutí o předání“, stanoví:

„1. Vykonávající justiční orgán rozhodne o předání osoby ve lhůtách a za podmínek stanovených v tomto rámcovém rozhodnutí.

2. Považuje-li vykonávající justiční orgán informace, které mu sdělil vystavující členský stát, za nedostatečné pro to, aby mohl rozhodnout o předání, požádá o neprodlené poskytnutí potřebných doplňujících informací, zejména s ohledem na články 3 až 5 a článek 8, a může stanovit lhůtu, ve které mají být tyto informace dodány, přičemž vezme v úvahu nutnost dodržet lhůty stanovené v článku 17.

3. Vystavující justiční orgán může kdykoli doručit vykonávajícímu justičnímu orgánu dodatečné užitečné informace.“

B. Nizozemské právo

13. Overleveringswet (zákon o předávání) ze dne 29. dubna 2004¹¹, naposledy pozměněný zákonem ze dne 17. března 2021¹², provádí do nizozemského práva rámcové rozhodnutí 2002/584.

14. Článek 1 zákona o předávání zní:

„Pro účely tohoto zákona se rozumí:

[...]

g) soudem: soud v Amsterdamu;

[...]“

15. Článek 11 tohoto zákona v odstavci 1 stanoví:

„[EZR] se nevykoná, pokud podle soudu existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že po předání bude vyžádaná osoba vystavena skutečnému nebezpečí porušení jejích základních práv zaručených [Listinou].“

16. Článek 26 uvedeného zákona v odstavci 1 stanoví:

„Soud přezkoumá [...] možnost předání. [...]“

17. Článek 28 téhož zákona zní:

„1. Soud rozhodne o předání nejpozději čtrnáct dní po ukončení jednání. Rozhodnutí musí být odůvodněno.

2. Pokud soud [...] konstatuje, že předání nelze povolit [...], odmítne předání ve svém rozhodnutí.

3. V jiných případech, než jsou uvedeny v odstavci 2, soud svým rozhodnutím povolí předání, ledaže má za to, že podle čl. 11 odst. 1 nelze [EZR] vykonat [...].“

III. Spory v původních řízeních a předběžné otázky

A. Věc C-562/21 PPU

18. Dne 6. dubna 2021 vydal polský justiční orgán EZR na X, polského státního příslušníka, za účelem jeho zatčení a předání uvedenému soudu k výkonu trestu odnětí svobody, který mu byl uložen pravomocným rozsudkem ze dne 30. června 2020 za vydírání a pohrůžku násilím.

19. Dotyčný byl umístěn do vazby do doby, než rechtebank Amsterdam (soud v Amsterdamu), předkládající soud, rozhodne o jeho předání, přičemž s předáním vyslovil nesouhlas.

¹¹ – Stb. 2004, č. 195.

¹² – Stb. 2021, č. 155.

20. Poté, co mu byla předložena žádost o výkon EZR, uvedený soud konstatoval existenci systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci ve vystavujícím členském státě, které podle něj představují skutečné nebezpečí porušení práva na nezávislý soud zakotveného v čl. 47 druhém pododstavci Listiny jakožto podstaty základního práva na spravedlivý proces.

21. Předkládající soud dále konstatoval, že ačkoliv osoba, jejíž předání bylo požadováno za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného s odnětím osobní svobody, je s to upřesnit, v rámci řízení o předání, kteří soudci vystavujícího členského státu rozhodovali v její věci, podle právních předpisů, které nabyly účinnosti dne 14. února 2020, nemůže tato osoba po svém předání účinným způsobem napadnout platnost jmenování soudce ani legalitu výkonu jeho soudních funkcí¹³.

22. Za těchto okolností se rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Jaké kritérium musí soud, který má rozhodnout o provedení EZR za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného s odnětím osobní svobody, použít v rámci posouzení, zda ve vystavujícím členském státě bylo v rámci řízení, v němž byl vydán odsuzující rozsudek, porušeno právo na soud předem zřízený zákonem, přičemž v tomto členském státě nebylo možné proti případnému porušení tohoto práva podat účinný opravný prostředek k soudu?“

B. Věc C-563/21 PPU

23. Polské justiční orgány vydaly na Y, polského státního příslušníka, šest EZR za účelem jeho zatčení a předání těmto orgánům. Dva EZR byly vydány za účelem výkonu trestů odnětí svobody a čtyři další EZR za účelem trestního stíhání pro několik trestných činů, mimo jiného trestného činu podvodu. Věc předložená předkládajícím soudem se týká EZR vydaného dne 7. dubna 2020 ve věci posledně uvedeného trestného činu.

24. Dotyčný byl umístěn do vazby do doby, než rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu), předkládající soud, rozhodne o jeho předání, přičemž s předáním vyslovil nesouhlas.

25. Poté, co mu byla předložena o žádost o výkon EZR, uvedený soud konstatoval, obdobně jako ve věci C-562/21 PPU, existenci systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci ve vystavujícím členském státě, které podle něj představují skutečné nebezpečí porušení práva na nezávislý soud ve smyslu čl. 47 druhého pododstavce Listiny¹⁴.

26. Kromě toho uvedený soud zaprvé konstatoval, že osoba, jejíž předání je požadováno za účelem trestního stíhání, nemůže v rámci řízení o předání upřesnit, kteří soudci budou rozhodovat v její věci po jejím předání, jelikož jsou věci soudcům daného soudu přidělovány náhodně, a že tato osoba tedy nemůže konkrétně poukázat na nesrovnalosti při jmenování

¹³ – Jedná se o změny právních předpisů týkajících se moci soudní, mimo jiné o ustawu o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů a některé další zákony) ze dne 20. prosince 2019 (Dz. U. z roku 2020, položka 190). Podle této právní úpravy nejsou polské soudy oprávněny přezkoumat opravný prostředek týkající se jmenování soudce nebo legality výkonu jeho soudních funkcí. V tomto smyslu viz stanovisko Benátské komise č. 977/2020.

¹⁴ – Viz bod 20 tohoto stanoviska.

jednoho nebo více soudců. Zadruhé tento soud konstatoval, že podle právních předpisů, které nabyly účinnosti dne 14. února 2020, nemůže tato osoba po svém předání účinným způsobem napadnout platnost jmenování soudce ani legalitu výkonu jeho soudních funkcí¹⁵.

27. Za těchto okolností se Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je třeba použít kritérium stanovené v rozsudku [Minister for Justice and Equality] a potvrzené rozsudkem [Openbaar Ministerie], pokud existuje skutečné nebezpečí, že o dotčené osobě bude rozhodovat soud, který nebyl předem zřízen zákonem?
- 2) Je třeba použít kritérium stanovené v rozsudku [Minister for Justice and Equality] a potvrzené rozsudkem [Openbaar Ministerie], pokud vyžádaná osoba, která brojí proti svému předání, nemůže toto kritérium splnit z důvodu, že v daném okamžiku není možné určit složení soudů, které budou v její věci rozhodovat, a to z důvodu systému náhodného přidělování věcí?
- 3) Představuje neexistence účinného prostředku nápravy k napadení platnosti jmenování soudců v Polsku, jeví-li se, že vyžádaná osoba nemůže v daném okamžiku prokázat, že soudy, které budou v její věci rozhodovat, budou složeny ze soudců, kteří nebyli platně jmenováni, porušení podstaty práva na spravedlivý proces, které s sebou nese povinnost vykonávajícího členského státu odmítnout předání vyžádané osoby?“

IV. Naléhavé řízení o předběžné otázky

28. První senát Soudního dvora se dne 30. září 2021 rozhodl vyhovět žádosti předkládajícího soudu o projednání obou věcí v naléhavém řízení o předběžné otázky. V tomto ohledu Soudní dvůr konstatoval, že se předložené předběžné otázky týkají výkladu rámcového rozhodnutí, na které se vztahuje hlava V části třetí Smlouvy o FEU, a dále že předkládající soud uvedl, že na X a Y byla v Nizozemsku uvalena vazba na dobu, než tento soud rozhodne o jejich předání.

29. Soudní dvůr rovněž rozhodl o spojení těchto věcí pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i rozsudku, a to z důvodu jejich vzájemné souvislosti.

30. Písemná vyjádření předložili X, Openbaar Ministerie (státní zastupitelství, Nizozemsko), nizozemská a polská vláda, jakož i Komise. Openbaar Ministerie (státní zastupitelství), nizozemská, irská a polská vláda, jakož i Komise přednesly ústní vyjádření na jednání, které se konalo dne 16. listopadu 2021.

V. Analýza

31. Podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, položených v obou věcech je, zda na základě zásad vyplývajících z rozsudků Minister for Justice and Equality a Openbaar Ministerie je tento soud povinen odmítnout předání vyžádané osoby v následujících situacích:

- zaprvé při přezkumu EZR vydaného za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného s odnětím osobní svobody, pokud ve vystavujícím členském státě (i) bylo v rámci

¹⁵ – Viz poznámka pod čarou 13 tohoto stanoviska.

řízení, které vedlo k odsouzení, porušeno právo na soud předem zřízený zákonem a (ii) případné porušení tohoto práva nelze napadnout účinným prostředkem nápravy před soudem¹⁶;

- zadruhé při přezkumu EZR vydaného za účelem trestního stíhání, pokud (i) existuje skutečné nebezpečí, že ve vystavujícím členském státě bude vyžádána osoba souzena soudem, který nebyl předem zřízen zákonem¹⁷, (ii) tato osoba nemůže určit složení soudů, které budou v její věci rozhodovat, a to z důvodu systému náhodného přidělování věcí¹⁸, a (iii) a neexistuje účinný prostředek nápravy k napadení platnosti jmenování soudců¹⁹.

32. Nejdříve připomenu zásady vyplývající z rámcového rozhodnutí 2002/584 a relevantní judikatury (A) a v návaznosti na to odpovím na předběžné otázky (B).

A. K zásadám vyplývajícím z rámcového rozhodnutí 2002/584 a relevantní judikatury

33. V následující části tohoto stanoviska připomenu zásady, které v souvislosti s důvody pro odmítnutí výkonu EZR souvisejícími s nebezpečím porušení základních práv vyžádané osoby zakotvuje rámcové rozhodnutí 2002/584 a které vyplývají z judikatury (1), jakož i podmínky, za kterých pochybení při jmenování soudce může zpochybnit právo jednotlivců na spravedlivý proces (2).

1. Důvody pro odmítnutí výkonu EZR související s nebezpečím porušení základních práv vyžádané osoby

34. Jak vyplývá z bodů 5, 6 a 10 odůvodnění rámcového rozhodnutí 2002/584, zavedení mechanismu EZR, který umožňuje odstranit složitost a možné prodlení spojené s postupy vydávání, je konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukázala jako na „úhelný kámen“ justiční spolupráce, a je založen na vysoké úrovni důvěry mezi členskými státy²⁰. Provádění tohoto mechanismu lze pozastavit pouze v případě závažného a trvajících porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 SEU některým členským státem v případě, že toto porušování Rada zjistila podle čl. 7 odst. 1 uvedené smlouvy s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2. V bodě 12 odůvodnění rámcového rozhodnutí se nicméně uvádí, že toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a zachovává zásady zakotvené v článku 6 SEU a vyjádřené v Listině²¹.

35. Tyto dvě „nosné myšlenky“ rámcového rozhodnutí 2002/584 jsou vyjádřeny v článku 1 tohoto rozhodnutí, který ve svém odstavci 2 stanoví, že členské státy vykonají EZR na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí, a v odstavci 3 upřesňuje, že tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 SEU.

¹⁶ – Jediná otázka ve věci C-562/21 PPU.

¹⁷ – První otázka ve věci C-563/21 PPU.

¹⁸ – Druhá otázka ve věci C-563/21 PPU.

¹⁹ – Třetí otázka ve věci C-563/21 PPU.

²⁰ – Judikatura Soudního dvora upřesnila, že účelem mechanismu EZR je zejména boj proti nepotrestání vyžádané osoby, která se nachází na jiném území, než na kterém měla spáchat trestný čin (viz rozsudek Openbaar Ministerie, bod 62 a citovaná judikatura).

²¹ – Soudní dvůr nicméně upřesnil, že zatímco výkon EZR představuje pravidlo, odmítnutí jeho výkonu je pojata jako výjimka, která musí být vykládána restriktivně [viz rozsudky Minister for Justice and Equality (bod 41 a citovaná judikatura), jakož i Openbaar Ministerie (bod 37)].

36. Z toho vyplývá, že vykonávající justiční orgán může v zásadě odmítnout výkon EZR pouze z důvodů taxativně uvedených v člancích 3 až 4a rámcového rozhodnutí 2002/584²², anebo, v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora, za „výjimečných okolností“, které vzhledem ke své závažnosti vyžadují omezení zásad vzájemného uznávání a vzájemné důvěry mezi členskými státy, na kterých je založena justiční spolupráce v trestních věcech²³.

37. Pro účely prokázání existence těchto výjimečných okolností, k nimž patří také porušení některých základních práv zakotvených Listinou, Soudní dvůr zavedl v rozsudku Aranyosi a Căldăraru tzv. dvoufázový přezkum (dále jen „dvoufázový přezkum“ či „přezkum“²⁴):

- nejprve musí vykonávající justiční orgán posoudit skutečné nebezpečí porušení základních práv s ohledem na obecnou situaci ve vystavujícím členském státě;
- poté musí tento orgán konkrétním a přesným způsobem ověřit, zda s ohledem na okolnosti daného případu existuje skutečné nebezpečí porušení některého ze základních práv vyžádané osoby²⁵.

38. Následně byly tyto zásady, a zejména dvoufázový přezkum, uplatněny na situaci, ve které existuje nebezpečí, že bude-li EZR vykonán, dojde k porušení práva na spravedlivý proces zakotveného v článku 47 Listiny, a to s ohledem na systémové či celoplošné nedostatky soudního systému vystavujícího členského státu, konkrétně Polské republiky, způsobilé ovlivnit nezávislost soudců, a vést tak k porušení uvedeného práva.

39. V rozsudku Minister for Justice and Equality, který se týkal EZR vydaného polskými justičními orgány za účelem trestního stíhání, Soudní dvůr rozhodl, že i pokud má vykonávající justiční orgán v návaznosti na první etapu přezkumu důkazy, jako jsou důkazy uvedené v odůvodněném návrhu Komise přijatém podle čl. 7 odst. 1 SEU, které mohou prokazovat existenci skutečného nebezpečí, že bude porušena podstata práva na spravedlivý proces, z důvodu systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci vystavujícího členského státu²⁶, musí tento orgán dále, v rámci druhé etapy, konkrétním a přesným způsobem ověřit, zda existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že v případě předání do vystavujícího členského státu dotyčné osobě takové nebezpečí hrozí²⁷. V tomto ohledu musí tento orgán vzít v úvahu taková kritéria, jako je osobní situace této osoby, povaha protiprávního jednání, pro které je stíhána,

²² – Kromě toho výkon EZR může podléhat pouze některé z podmínek taxativně uvedených v článku 5 tohoto rámcového rozhodnutí.

²³ – V tomto smyslu viz posudek 2/13 (Přistoupení Unie k EÚLP), ze dne 18. prosince 2014, (EU:C:2014:2454, bod 191), jakož i rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, dále jen „rozsudek Aranyosi a Căldăraru“, EU:C:2016:198, bod 82). Viz také stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve spojených věcech L a P (Nezávislost vystavujícího justičního orgánu) (C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, EU:C:2020:925, bod 39).

²⁴ – Viz rozsudek Aranyosi a Căldăraru (body 88, 89, 92 a 94).

²⁵ – V daném případě se jednalo o skutečné nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení s osobami vězněnými ve vystavujícím členském státě, měřeno standardem ochrany základních práv zaručeným unijním právem, a zejména článkem 4 Listiny.

²⁶ – Konkrétně by nedostatečná nezávislost soudů vystavujícího členského státu z důvodu systémových či celoplošných nedostatků v tomto členském státě [rozsudek Minister for Justice and Equality (body 61 až 67)] byla porušením základního práva na nezávislý soud, a tudíž porušením podstaty základního práva na spravedlivý proces [rozsudek Minister for Justice and Equality (bod 75)].

²⁷ – Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že pouze v případě, že Evropská rada přijme rozhodnutí vydané za podmínek stanovených v čl. 7 odst. 2 SEU o tom, že jsou ve vystavujícím členském státě závažné a trvale porušovány zásady stanovené v článku 2 SEU, jako jsou zásady vlastní právnímu státu, a následně pozastaví uplatňování rámcového rozhodnutí 2002/584 ve vztahu k tomuto členskému státu, je vykonávající justiční orgán povinen automaticky odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu vydaného uvedeným členským státem, aniž musí provést jakékoliv konkrétní posouzení skutečného nebezpečí, které může mít vliv na podstatu základního práva dotyčné osoby na spravedlivý proces [viz rozsudek Minister for Justice and Equality (bod 72), jakož i bod 10 odůvodnění rámcového rozhodnutí 2002/584].

a skutkové okolnosti, za nichž byl EZR vydán (dále jen „relevantní kritéria“), jakož i informace poskytnuté vystavujícím členským státem podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584²⁸.

40. V rozsudku Openbaar Ministerie, který se týkal EZR vydaného polskými justičními orgány za účelem trestního stíhání a výkonu trestu odnětí svobody, Soudní dvůr předně rozhodl, že i pokud má vykonávající justiční orgán k dispozici důkazy o systémových nebo celoplošných nedostacích týkajících se nezávislosti soudní moci ve vystavujícím členském státě, které existovaly v okamžiku vydání EZR nebo nastaly po jeho vydání, nemůže takový orgán odepřít postavení „vystavujícího justičního orgánu“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 rámcového rozhodnutí 2002/584 soudu, který uvedený EZR vydal²⁹. Soudní dvůr dále připomněl, že i pokud vykonávající justiční orgán konstatuje existenci systémových nebo celoplošných nedostatků, nemůže upustit od provedení druhé fáze přezkumu. V rámci této druhé fáze musí tento orgán posoudit, zda existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že v případě předání do tohoto členského státu hrozí osobě, na niž je vydán EZR, skutečné nebezpečí porušení jejího základního práva na spravedlivý proces³⁰. V tomto ohledu odkázal Soudní dvůr na příslušná kritéria, vymezená v rozsudku Minister for Justice and Equality³¹, přičemž upřesnil, že uvedený orgán je v rámci skutkových okolností, za nichž byl EZR vydán, oprávněn zohlednit prohlášení orgánů veřejné moci, která by mohla zasáhnout do způsobu, jakým má být řešen konkrétní případ³².

41. Ve výše uvedených rozsudcích Soudní dvůr potvrdil zásadu předání vyžádané osoby, současně však v podstatě rozhodl, že existuje-li skutečné nebezpečí, že v případě předání této osoby vystavujícímu justičnímu orgánu bude porušeno její základní právo na nezávislý soud, a tudíž podstata jejího základního práva na spravedlivý proces zaručeného v čl. 47 druhém pododstavci Listiny, může vykonávající justiční orgán tomuto EZR ve výjimečných případech nevyhovět na základě čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584³³.

42. Takové ověření, spočívající ve dvoufázovém přezkumu, v podstatě vyžaduje obecné posouzení situace ve vystavujícím členském státě a následné individuální posouzení situace dotyčné osoby, ze kterého vyplyne, že tato osoba je v konkrétním případě vystavena skutečnému nebezpečí porušení předmětných základních práv.

2. Podmínky, za kterých může pochybení při jmenování soudce porušit právo jednotlivců na spravedlivý proces

43. Vzhledem k tomu, že předkládající soud uvádí, že systémové nebo celoplošné nedostatky mající vliv na základní právo na soud předem zřízený zákonem ve vystavujícím členském státě vyplývají především z pochybení při jmenování členů soudní moci³⁴, považují za vhodné krátce

²⁸ – Viz rozsudek Minister for Justice and Equality (bod 79).

²⁹ – Soudní dvůr upřesnil, že za okolností projednávané věci vykonávající justiční orgán nemůže odepřít postavení vystavujícího justičního orgánu ve smyslu citovaného ustanovení všem soudcům a soudům vystavujícího členského státu, kteří jednají ze své podstaty zcela nezávisle na moci výkonné, a že existence zjištěných nedostatků nemusí mít nezbytně vliv na všechna rozhodnutí, která mohou soudy tohoto členského státu přijmout v každém jednotlivém případě (rozsudek Openbaar Ministerie, body 41 a 42).

³⁰ – Viz rozsudek Openbaar Ministerie (bod 60).

³¹ – Rozsudek Minister for Justice and Equality (bod 79). Viz bod 39 tohoto stanoviska.

³² – Viz rozsudek Openbaar Ministerie (bod 61).

³³ – Viz rozsudky Minister for Justice and Equality (bod 59) a Openbaar Ministerie (bod 61). Podotýkám, že zatímco v prvně uvedeném rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že v dané situaci *může* vykonávající justiční orgán ve výjimečných případech EZR *nevyhovět*, v druhém rozsudku upřesnil, že v této situaci se vykonávající justiční orgán *musí zdržet* provádění EZR.

³⁴ – Předkládající soud odkazuje na jmenování soudců na návrh KRS, a to na základě zákona ze dne 8. prosince 2017, kterým se mění zákon o KRS a některé další zákony.

připomenout v následující části stanoviska zásady, které Soudní dvůr stanovil ohledně podmínek, za kterých může pochybení při jmenování soudce zpochybnit právo jednotlivců na spravedlivý proces.

44. V rozsudku ze dne 26. března 2020, *Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise*³⁵, se Soudní dvůr vyslovil k tomu, jaký dopad má pochybení při jmenování soudce Soudu pro veřejnou službu Evropské unie na právo účastníků řízení na soud předem zřízený zákonem.

45. V tomto rozsudku Soudní dvůr poukázal na to, že podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva právo být souzen soudem „zřízeným zákonem“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, kterému odpovídá čl. 47 druhý pododstavec Listiny³⁶, zahrnuje již ze své povahy jmenování soudců³⁷, a upřesnil, že pochybení, k němuž došlo při jmenování soudců v rámci dotyčného soudního systému, s sebou nese porušení čl. 47 druhého pododstavce první věty Listiny, zejména pokud jde o pochybení takové povahy a závažnosti, že v důsledku tohoto pochybení vzniká skutečné riziko, že jiná odvětví moci, zejména moc výkonná, vykonávají neodůvodněnou diskreční pravomoc, čímž je celistvost výsledku, ke kterému jmenování vede, ohrožena, a je tak vyvolávána legitimní pochybnost jednotlivců, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotyčného soudce nebo soudců, čemuž tak je, když se jedná o základní pravidla, která jsou nedílnou součástí vytvoření a fungování tohoto soudního systému³⁸.

46. V tomto rozsudku Soudní dvůr rozlišil na straně jedné jmenování zpochybňovaného soudce Soudu pro veřejnou službu Evropské unie (tzv. výzvu k podávání kandidatur), stran kterého Tribunál Evropské unie konstatoval pochybení, a na straně druhé základní pravidla pro jmenování soudců uvedeného soudu (a sice čl. 257 čtvrtý pododstavec SFEU a článek 3 přílohy I statutu Soudního dvora Evropské unie), přičemž dospěl k závěru, že prosté porušení postupu jmenování nestačí k prokázání toho, že došlo k porušení základního pravidla jmenování soudců Soudu pro veřejnou službu takové povahy a závažnosti, aby vyvolalo skutečné riziko, že Rada mohla neoprávněně využít své pravomoci a tím ohrozit celistvost výsledku, ke kterému jmenování vede, a vyvolat tak legitimní pochybnost jednotlivců, pokud jde o nezávislost a nestrannost soudce jmenovaného na třetí místo, nebo dokonce senátu, ke kterému byl tento soudce přidělen³⁹. Tytéž zásady uplatnil Soudní dvůr v případě polského soudního systému v rozsudku ze dne 6. října 2021, *W.Ż. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – jmenování)*⁴⁰.

47. Z této judikatury v podstatě vyplývá, že pochybení při jmenování některých soudců mohou mít dopady na konkrétní situaci jednotlivců, pokud v jejich důsledku vzniká nebezpečí, že výkonná moc bude zasahovat do řádného výkonu spravedlnosti, a tato pochybení tak u jednotlivců vyvolávají legitimní pochybnost ohledně nezávislosti a nestrannosti těchto soudců a soudů, k nimž jsou přiděleni. Na základě těchto závěrů mám za to, že v rámci druhé fáze přezkumu ve věcech v původních řízeních je třeba ověřit, zda má situace vyžádaných osob,

³⁵ – C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, dále jen „rozsudek *Přezkum Simpson*“, EU:C:2020:232.

³⁶ – Viz vysvětlení k Listině základních práv (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17).

³⁷ – Rozsudek *Přezkum Simpson* (bod 74). Viz rozsudek ESLP ze dne 1. prosince 2020, *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island* (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, body 226 až 228), a rozsudek ESLP ze dne 22. července 2021, *Reczkowicz v. Polsko* (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, bod 218).

³⁸ – Rozsudek *Přezkum Simpson* (bod 75).

³⁹ – Rozsudek *Přezkum Simpson* (bod 79).

⁴⁰ – C-487/19, EU:C:2021:798 (bod 130).

s přihlédnutím k relevantním kritériím, pro výkonnou moc význam jdoucí nad rámec konkrétních okolností údajných protiprávních jednání a vystavující vyžádané osoby nebezpečí, že jejich věc nebude projednána nestranně, jak vysvětlím dále.

B. K předběžným otázkám

48. Okolnosti projednávaných věcí se v zásadě shodují s okolnostmi, za kterých byly vydány rozsudky Minister for Justice and Equality a Openbaar Ministerie, a jakými se vyznačuje probíhající věc C-480/21, Minister for Justice and Equality⁴¹. Týkají se výkonu EZR, který byl vydán polskými justičními orgány za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody. Jak již bylo zmíněno, podstatou předběžných otázek předkládajícího soudu je, zda a jakým způsobem má v konkrétním rámci projednávané věci uplatnit druhou fázi přezkumu⁴².

1. K první fázi přezkumu

49. Předně, co se týče první fáze přezkumu, předkládající soud, aniž by v tomto ohledu položil předběžnou otázku, konstatuje, že ve vystavujícím členském státě existují systémové nebo celoplošné nedostatky týkající se nezávislosti soudní moci, které byly dány při vydání EZR, nadále trvají, a dokonce se v posledních letech dále prohloubily. Předkládající soud opírá toto zjištění především o jmenování soudců na návrh KRS na základě zákona ze dne 8. prosince 2017, kterým se mění zákon o KRS a některé další zákony⁴³, a o skutečnost, že podle právních předpisů, které nabyly účinnosti dne 14. února 2020, předávaná osoba nemůže účinně napadnout platnost jmenování soudce nebo legalitu výkonu jeho soudních funkcí⁴⁴.

50. Aniž bych chtěl zasahovat do pravomocí předkládajícího soudu a s výhradou ověření, která musí tento soud provést, co se týče aktuální povahy této analýzy a případných změn v situaci na vnitrostátní úrovni⁴⁵, se mohu v zásadě, ve světle judikatury týkající se nezávislosti polského soudního systému, se zjištěními předkládajícího soudu ztotožnit⁴⁶.

⁴¹ – Tato věc se rovněž týká EZR, které byly vydány polskými justičními orgány za účelem trestního stíhání a výkonu trestu odnětí svobody. Ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Supreme Court (Nejvyšší soud) uvedl, že není s to určit složení soudu, ke kterému se dotyční budou povinni dostavit, a to z důvodu systému náhodného přidělování věcí, a zadruhé, že dotyční nebudou moci před soudem napadnout složení soudu, před který budou postaveni, a to i kdyby měli za to, že jeho složení není v souladu s právem. Předkládající soud si tudíž klade otázku, zda systémové nebo celoplošné nedostatky v polském soudním systému jsou takového rozsahu, že samy o sobě vedou k porušení podstaty základního práva na spravedlivý proces, což by v podstatě znamenalo, že by tento soud nebyl povinen provést druhou fázi dvoufázového přezkumu.

⁴² – Viz body 37 až 40 tohoto stanoviska.

⁴³ – Viz poznámka pod čarou 6 tohoto stanoviska.

⁴⁴ – Viz poznámka pod čarou 13 tohoto stanoviska.

⁴⁵ – V tomto ohledu jsem bohužel nucen konstatovat, že od podání projednávaných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce se situace, ve světle nálezu Ústavního soudu, vyvinula obzvláště znepokojivým směrem.

⁴⁶ – V rámci této judikatury totiž Soudní dvůr konstatoval, že celá řada aspektů reformy polského soudního systému je v rozporu se základním právem na spravedlivý proces z důvodu nedostatečné nezávislosti některých soudů tohoto členského státu. Viz zejména nedávný rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798).

2. Ke druhé fázi přezkumu

51. Co se týče druhé fáze přezkumu, je Soudní dvůr žádán, aby objasnil použití relevantních kritérií jednak v případě výkonu EZR vydaného za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného s odnětím osobní svobody, jednak v případě výkonu EZR vydaného za účelem trestního stíhání⁴⁷.

52. Je tedy třeba posoudit, zda systémové nebo celoplošné nedostatky týkající se nezávislosti soudní moci ve vystavujícím členském státě, pokud vedou nebo by mohly vést ke specifickým nedostatkům při jmenování soudců, kteří rozhodli o odsouzení vyžádané osoby nebo mají o odsouzení vyžádané osoby rozhodovat po jejím předání, mohou mít v projednávaných věcech za následek porušení práva této osoby na nezávislý soud zaručeného v čl. 47 druhém pododstavci Listiny. Je-li tomu tak, musí vykonávající justiční orgán EZR podle čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 od výkonu EZR upustit, zatímco v opačném případě ho musí vykonat⁴⁸.

53. Co se zaprvé týče výkonu EZR vydaného za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo opatření spojeného s odnětím osobní svobody, předkládající soud uvádí, že existuje skutečné nebezpečí, že jeden nebo více soudců jmenovaných po provedení sporných reforem⁴⁹ rozhodovalo v řízení týkajícím se osoby, na kterou byl takový EZR vydán. Předkládající soud dále uvádí, že i když tato osoba je s to fakticky upřesnit, kteří soudci vystavujícího členského státu rozhodovali v její věci, nemůže s ohledem na změnu právních předpisů, ke které došlo v 2020 v rámci těchto sporných reforem, účinným způsobem napadnout platnost jmenování soudce nebo legalitu výkonu jeho soudních funkcí⁵⁰.

54. Pokud jde zadruhé o výkon EZR vydaného za účelem trestního stíhání, předkládající soud konstatuje, že vyžádaná osoba nemůže vědět, kteří soudci budou poté, co bude předána, v její věci rozhodovat, a to s ohledem na mechanismus náhodného přidělování věcí soudcům daného soudu, který byl rovněž zaveden v rámci sporných reforem.

55. Podotýkám, že v obou těchto případech mohou nastat dvě situace, a sice situace, kdy je možné vyloučit existenci pochybení při jmenování jednoho nebo více soudců, kteří rozhodovali nebo mají rozhodovat ve věci vyžádaných osob (a), a situace, kdy existují pochybení nebo skutečné nebezpečí pochybení při takovém jmenování (b). V této druhé situaci, která je předmětem předběžných otázek, je třeba upřesnit, zda a v jakém rozsahu může být vykonávající justiční orgán povinen na základě existence nebo rizika existence takových pochybení odmítnout výkon EZR. Konečně považuji za vhodné nastínit, jaké případné dopady může mít na výše uvedený přezkum nález Ústavního soudu, který, ač byl vynesena poté, co byly předloženy předmětné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, představuje skutečnost, kterou bude muset předkládající soud ve svém posouzení zohlednit (c).

⁴⁷ – Viz bod 31 tohoto stanoviska.

⁴⁸ – Podotýkám, že případným odmítnutím výkonu EZR není zejména dotčena možnost, aby, dovoluje-li to právo vykonávajícího členského státu, osoba, na kterou se vztahuje EZR, byla stíhána ve vykonávajícím členském státě za stejné činy, pro které byl EZR vydán, nebo aby se tento členský stát zavázal provést výkon trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného s odnětím osobní svobody, pro které byl EZR vydán. Taková možnost je ostatně stanovena v čl. 4 bodech 2 a 6 rámcového rozhodnutí 2002/584 mezi důvody, pro které je možné odmítnout EZR.

⁴⁹ – Předkládající soud odkazuje zejména na jmenování soudců na návrh KRS na základě zákona ze dne 8. prosince 2017, kterým se mění zákon o KRS a některé další zákony.

⁵⁰ – Viz bod 21 tohoto stanoviska.

a) K neexistenci pochybení při jmenování příslušných vnitrostátních soudců

56. Vykonávající justiční orgán by na základě ověření a případně výměny informací s příslušnými orgány vystavujícího členského státu podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 mohl dospět k závěru, že justiční orgán, který rozhodl o trestu nebo opatření spojeném s odnětím osobní svobody uloženém vyžádané osobě, nebyl složen ze soudců jmenovaných podle pravidel vyplývajících ze sporných reforem⁵¹, nebo že neexistuje konkrétní nebezpečí, že osoba, jejíž předání je požadováno za účelem trestního stíhání, bude souzena justičním orgánem složeným ze soudců jmenovaných na základě těchto pravidel.

57. V takových situacích by systémové nebo celoplošné nedostatky, které ovlivňují soudní systém vystavujícího členského státu, neměly bránit předání dotyčné osoby do tohoto členského státu, nejsou-li dány jiné důvody odůvodňující odmítnutí takového předání⁵².

b) K existenci nebo konkrétnímu nebezpečí pochybení při jmenování příslušných vnitrostátních soudců

58. Vykonávající justiční orgán, opět na základě ověření a případně výměny informací s příslušnými orgány vystavujícího členského státu podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584, by mohl konstatovat, že justiční orgán, který rozhodl o trestu nebo opatření spojeném s odnětím osobní svobody uloženém vyžádané osobě, byl skutečně složen z jednoho nebo více soudců jmenovaných podle pravidel vyplývajících ze sporných reforem anebo že existuje konkrétní riziko, že soudci, kteří vynesli odsuzující rozsudek vůči vyžádané osobě, nebo budou ve věci této osoby rozhodovat po jejím předání, náleží do kategorie soudců jmenovaných podle těchto pravidel. V těchto situacích, které jsou předmětem první a druhé předběžné otázky ve věci C-563/21 PPU, má vykonávající justiční orgán pochybnost ohledně toho, jaký faktický dopad na dodržení základního práva uvedené osoby na nezávislý soud má skutečnost, že se na rozhodování podíleli nebo mohou podílet soudci jmenovaní v rozporu s právem.

59. Ve světle judikatury Soudního dvora analyzované v bodech 37 až 41 tohoto stanoviska mám ovšem za to, že tato pochybnost sama o sobě nepostačuje k tomu, aby byla v rámci druhé fáze přezkumu prokázána existence skutečného nebezpečí porušení základního práva vyžádané osoby na nezávislý soud, a tudíž není dostatečným důvodem pro to, aby tento orgán případně odmítl vykonat EZR. Obdobně jako v případě systémových nebo celoplošných nedostatků soudního systému vystavujícího členského státu, samotný dopad těchto nedostatků na vnitrostátní řízení

⁵¹ – V tomto ohledu se neztotožňuji s argumentací X, podle které i v takovém případě není zaprvé vyloučeno, že v určitém okamžiku po předání bude ve sporech nebo o návrzích souvisejících s výkonem trestů odnětí svobody rozhodovat soudce, a to například o návrzích na přezkum odsuzujícího rozsudku, žádostech o podmíněčné propuštění, odklad výkonu trestu či upuštění od potrestání, a dále, že je nesprávné vycházet ze zásady, že je vydáno pravomocné rozhodnutí, což by chtěl uplatnit u soudu. Nedomnívám se totiž, že by vykonávající justiční orgán byl povinen obecně a hypoteticky přezkoumávat soudní systém vystavujícího členského státu, aby zabránil tomu, že by v jakékoliv následné fázi věci mohla být předávána osoba vystavena nebezpečí, že o její věci nebude rozhodnuto nezávisle.

⁵² – Je namístě upřesnit, že tento závěr souvisí s otázkou účinků, jaké mají v konkrétních případech systémové nebo celoplošné nedostatky vystavujícího členského státu uváděné předkládajícím soudem, tedy takové, které vyplývají z nedostatku nezávislosti soudů způsobené pochybením při jmenování některých soudců. Uvedený závěr se netýká případných důsledků, které mají v týchž případech jiné systémové nebo celoplošné nedostatky soudního systému vystavujícího členského státu, jako jsou nedostatky související s kárným režimem soudců [viz rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, EU:C:2021:596)]. V takovém případě, pokud by vyžádaná osoba předložila důkazy, které by zaváděly konkrétní důvody k pochybnostem stran účinků systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se kárného režimu soudců na situaci vyžádané osoby, musel by vykonávající justiční orgán ověřit, a to případně na základě informací poskytnutých vystavujícím členským státem podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584, zda s přihlédnutím k relevantním kritériím jsou dány dostatečné důvody se domnívat, že probíhající nebo hrozící kárné řízení mohlo ovlivnit rozhodnutí (o odsouzení nebo trestním stíhání), na němž je EZR založen. Z žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce nicméně nevyplyvá, že taková otázka byla ve věcech v původních řízeních nastolena.

jako taková, ať už ukončená nebo budoucí, ve vztahu k vyžádané osobě, i když jsou důvodem pro to, aby uvedený orgán postupoval při posouzení okolností, za nichž byl EZR vydán, se zvýšenou obezřetností⁵³, nemůže tento orgán zprostit povinnosti provést přezkum relevantních kritérií.

60. V tomto ohledu připomínám, že Soudní dvůr ve své judikatuře týkající se nezávislosti polského soudního systému v podstatě rozhodl, že Polská republika spornými reformami umožnila výkoné moci rozhodujícím způsobem zasahovat do jmenování soudců a do jejich kárného režimu. Judikatura Soudního dvora, která byla analyzována v bodě 45 tohoto stanoviska, kromě toho upřesnila, že pochybení při jmenování soudců jsou porušením čl. 47 druhého pododstavce Listiny zejména v případě, že v jejich důsledku vzniká nebezpečí zasahování výkoné moci do moci soudní, a že tím bude umožněno výkoné moci ovlivňovat moc soudní a bude ohrožena dělba mocí, a tedy nezávislost soudní moci⁵⁴.

61. Mám tudíž za to, že posouzení dopadů systémových nebo celoplošných nedostatků na konkrétní situaci vyžádaných osob musí být provedeno v závislosti na povaze zjištěných nedostatků. V projednávané věci, s ohledem na konstatované nedostatky související se zasahováním výkoné moci do výkonu moci soudní, vyvstává otázka, zda takové zásahy mohou ovlivnit rozhodování ve věcech vyžádaných osob.

62. Je tedy na předkládajícím soudu, aby na základě důkazů poskytnutých vyžádanou osobou a informací případně získaných podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 od orgánů členského státu, ve kterém byl EZR vydán, ověřil, zda by nedostatečná nezávislost polských soudů, vyplývající ze zasahování výkoné moci do výkonu moci soudní, mohla porušit právo vyžádaných osob na nezávislý soud, a to s přihlédnutím k relevantním kritériím, jakož i k případnému vývoji legislativního a soudního rámce vystavujícího členského státu⁵⁵.

63. V projednávané věci je tudíž třeba uplatnit relevantní kritéria ve světle případného nebezpečí zásahu výkoné moci do věcí týkajících se vyžádaných osob. Konkrétně bude muset předkládající soud při uplatnění těchto kritérií v první řadě posoudit, zda by s *osobní situací* vyžádaných osob mohlo být spojeno nebezpečí, že budou souzeny na základě jiných skutečností, než jsou skutečnosti relevantní pro přezkoumání údajného protiprávního jednání těchto osob, jako například podíl těchto osob na politickém životě nebo jejich příslušnost ke kategorii, menšině nebo společenské skupině, které jsou obzvláště vystaveny zásahům výkoné moci s ohledem na jí vedenou politiku. Dále bude třeba, aby předkládající soud ověřil, zda *povaha trestných činů*, pro které jsou uvedené osoby stíhány, může být zdrojem nebezpečí, že vyžádané osoby nebudou souzeny nezávisle⁵⁶. Konečně bude muset předkládající soud posoudit, zda může takové

⁵³ – K prohloubení systémových nebo celoplošných nedostatků, viz stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve spojených věcech L a P (Nezávislost vystavujícího justičního orgánu) (C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, EU:C:2020:925, bod 76), jakož i rozsudek Openbaar Ministerie (bod 60).

⁵⁴ – Jinak by se naproti tomu posuzovalo, pokud by se tyto nedostatky týkaly jiného aspektu, například pravidel zaručujících příslušnost jmenovaných soudců nebo délku jejich funkčního období [v tomto smyslu viz rozsudek Přezkum Simpson (body 77 až 81)].

⁵⁵ – Odkazuji zejména na usnesení ze dne 14. července 2021, kterým bylo Polské republice nařízeno pozastavit uplatňování některých ustanovení vnitrostátního práva týkajících se nezávislosti kárného kolegia Nejvyššího soudu, a to až do vyhlášení rozsudku, kterým bude skončeno řízení ve věci C-204/21, jakož i na usnesení místopředsedy Soudního dvora ze dne 27. října 2021, Komise v. Polsko (C-204/21 R, nezveřejněné, EU:C:2021:878), kterým bylo Polské republice uloženo platit penále, které má tento členský stát odradit od toho, aby oddaloval uvedení svého jednání do souladu s tímto usnesením. Na jednání zástupce Polské republiky upřesnil, že uplatňování dotčeného zákona bylo v návaznosti na usnesení místopředsedkyně Soudního dvora ze dne 14. července 2021 pozastaveno, což je okolnost, kterou musí ověřit předkládající soud.

⁵⁶ – Vzhledem k tomu, že se trestné činy zmiňované předkládajícím soudem týkají nepolitických zločinů – a nikoliv, například, trestných činů, kvůli nimž by se mohly dotyčné osoby obávat zásahu výkoné moci – považuji za *prima facie* nepravděpodobné, že v projednávané věci by povaha těchto trestných činů mohla sama o sobě, aniž by bylo dotčeno konkrétní posouzení provedené předkládajícím soudem, představovat skutečné nebezpečí, že by dotyčné osoby nebyly souzeny nezávisle.

nebezpečí vyplývat ze *skutkových okolností*, za nichž byl EZR vydán, a to s přihlédnutím k případným prohlášením orgánů veřejné moci, která by mohla zasáhnout do způsobu, jakým má být řešen konkrétní případ.

64. Kromě toho je možné, že v rámci výše uvedené analýzy bude předkládající soud rovněž muset zkoumat, zda právní předpisy vystavujícího členského státu zaručují vyžádaným osobám účinný prostředek nápravy před soudem umožňující namítat případné pochybení při jmenování jednoho nebo více dotyčných soudců (viz bod 53 tohoto stanoviska), což je aspekt, který je předmětem jediné předběžné otázky ve věci C-562/21 PPU a třetí předběžné otázky ve věci C-563/21 PPU⁵⁷.

65. Co se týče rozsahu analýzy, kterou přísluší předkládajícímu soudu provést, mám za to, že vyžádaná osoba musí předkládajícímu soudu předložit důkazy, z nichž *prima facie* vyplývá konkrétní nebezpečí, že s ohledem na kritéria připomenutá v bodě 63 tohoto stanoviska by o její věc nemuselo být rozhodováno nezávisle. I když nelze v tomto ohledu požadovat nezpochybnitelný důkaz, nemůže se takové předložení důkazů omezit na dovolávání se obecného nebezpečí, že systémové nebo celoplošné nedostatky soudního systému vystavujícího členského státu mohou ovlivnit věc vyžádané osoby, neboť takové posouzení spadá ještě pod první fázi přezkumu. Vyžádaná osoba podle mého názoru musí jednak předložit skutečnosti, z nichž vyplývá, že soudci, kteří rozhodovali nebo pravděpodobně budou rozhodovat v její věci, náleží mezi soudce jmenované podle sporných reforem, nebo že samotný vystavující justiční orgán není ve vztahu k moci výkoné nezávislý, a jednak musí uvést důvody, na jejichž základě se domnívá, že taková situace může mít negativní dopady na její vlastní věc, a to s ohledem na relevantní podmínky týkající se její osobní situace, povahy dotčeného trestného činu, respektive skutkových okolností, za nichž byl vydán EZR⁵⁸. Jsem toho názoru, že takové skutečnosti zpravidla budou vykonávajícímu justičnímu orgánu postačovat k tomu, aby tuto osobu odmítl předat, ledaže by vystavující justiční orgán sám poskytl konkrétní ujištění či záruky ohledně způsobu, jakým bude ve věci vyžádané osoby rozhodovat, způsobilé rozptýlit veškeré pochybnosti ohledně rizik tvrzených vyžádanou osobou.

c) K dopadům nálezu Ústavního soudu

66. Nález Ústavního soudu, který, ač byl vynesena poté, co byly předloženy předmětné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, představuje jakožto všeobecně známá skutečnost prvek, který bude muset předkládající soud v okamžiku svého rozhodnutí zohlednit.

67. Ačkoliv není odůvodnění tohoto nálezu prozatím k dispozici, z jeho výroku vyplývá, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) zpochybňuje samotnou použitelnost některých základních ustanovení Smlouvy o EU v tomto členském státě, jakož i primární úlohu, kterou má Soudní dvůr podle čl. 19 odst. 1 SEU, a sice zajišťovat dodržování práva při výkladu a provádění Smluv, a to i sporné otázky nezávislosti soudů, která je jedním ze základních rysů právního státu zaručeného v článku 2 SEU⁵⁹. V rozporu s ujištěními zástupce polské vlády na jednání se zdá, že

⁵⁷ – Předkládající soud odkazuje v tomto ohledu na právní předpisy, které nabyly účinnosti 14. února 2020 (viz bod 21 tohoto stanoviska). Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, ve světle upřesnění poskytnutých zástupcem Polské republiky na jednání (viz poznámka pod čarou 55 tohoto stanoviska), zda sporná ustanovení těchto právních předpisů budou v účinnosti v době případného předání vyžádaných osob.

⁵⁸ – V tomto kontextu může být podle mého názoru pro vyžádanou osobu užitečné, pokud prokáže, že tuto otázku v co největší možné míře uplatnila před příslušnými orgány vystavujícího členského státu, zejména vyčerpala všechny prostředky nápravy, které poskytuje právo tohoto členského státu, a jednala s náležitou péčí, tedy zejména že se dostavila před soud tohoto členského státu.

⁵⁹ – Viz poznámka pod čarou 10 tohoto stanoviska.

uplatnění unijního práva vnitrostátními soudy nemůže být předmětem žádné kontroly v právních situacích, ve kterých má Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) za to, že je na místě použít výklad založený na polské ústavě.

68. Uvedený nálezn je *prima facie* výrazem soudní politiky, a to na nejvyšší ústavní úrovni, která má zpochybnit sdílení základních zásad a hodnot Unie uvedeným členským státem⁶⁰, třebaže členství téhož členského státu v Unii přitom podle všeho není zpochybňováno⁶¹.

69. Bude zajisté třeba, aby předkládající soud předtím, než pro projednávané věci vyvodí z nálezu Ústavního soudu jakýkoliv závěr, postupoval s mimořádnou obezřetností, a to vzhledem k tomu, že dopady tohoto nálezu budou muset být ověřeny na základě pozorné analýzy odůvodnění nálezu a konkrétních podmínek jeho uplatnění⁶², jakož i vzhledem k tomu, že se situace neustále vyvíjí⁶³. Tvrdit, že zmíněný nálezn má *de facto* znamenat nemožnost vykonat v budoucnu jakýkoliv EZR vydaný dotčeným členským státem, by zejména mělo za následek, že řada trestných činů by zůstala nepotrestána, a tím poškození práv jejich obětí, a bylo by znevážením profesionální práce soudců Polské republiky, kteří se snaží využívat mechanismů justiční spolupráce stanovených unijním právem⁶⁴. To samo by pak mohlo představovat odepření spravedlnosti a mít závažné důsledky jdoucí nad rámec působnosti rámcového rozhodnutí 2002/584 a justiční spolupráce v trestních věcech⁶⁵.

70. Mám nicméně za to, že takový přístup by mohl zpochybnit zásadu vzájemného uznávání a justiční spolupráci mezi soudy členských států, jakož i mezi těmito soudy a Soudním dvorem, na kterých je založen mechanismus EZR. Není mi totiž zřejmé, jak by v takovém případě mohla být zaručena vysoká míra vzájemné důvěry a vzájemného uznávání, na kterých mechanismus EZR spočívá.

⁶⁰ – Oproti jiným rozhodnutím ústavních soudů jiných členských států tento nálezn Ústavního soudu nepředpokládá pouze přezkum případné povahy *ultra vires* rozsudků Soudního dvora, nýbrž zpochybňuje specifické rysy související se samotnou povahou unijního práva, k nimž patří zásada jeho přednosti [viz zejména posudek 2/13 (Přistoupení Unie k EÚLP) ze dne 18. prosince 2014, EU:C:2014:2454, bod 166].

⁶¹ – Mám totiž za to, že nálezn Ústavního soudu nemůže nahradit oznámení ve smyslu článku 50 SEU, a to s ohledem na rozsudek ze dne 10. prosince 2018, *Wightman* a další (C-621/18, EU:C:2018:999) [v tomto smyslu viz zejména, Repasi, R., „Poland’s withdrawal from the ‚Community of Law‘ is no withdrawal from the EU“, ze dne 15. října 2021 (<https://eulawlive.com>), jakož i Curti Gialdino, C., „In cammino verso la Polexit? Prime considerazioni sulla sentenza del Tribunale costituzionale polacco del 7 ottobre 2021“, (<https://www.federalismi.it>); v opačném smyslu viz zejména Hofmann, H., „Sealed, Stamped and Delivered. The Publication of the Polish Constitutional Court’s Judgement on EU Law Primacy as Notification of Intent to Withdraw under Art. 50 TEU?“, ve *Verfassungsblog*, 13. října 2021]. Polská vláda ostatně doposud zjevně popírá jakýkoli úmysl vystoupit z Unie (viz zejména „Letter from Prime Minister Mateusz Morawiecki to the Heads of Governments and the Presidents of the European Council, the European Commission and the European Parliament on relations between national law and European law“, ze dne 18. října 2021, dostupný na internetových stránkách polské vlády, <https://www.gov.pl/web/primeminister/letter-from-prime-minister-mateusz-morawiecki-to-the-heads-of-governments-and-the-presidents-of-the-european-council-the-european-commission-and-the-european-parliament-on-relations-between-national-law-and-european-law>).

⁶² – Kromě toho připomínám, že Evropský soud pro lidská práva zpochybnil samotné postavení Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud) jakožto „soudu zřízeného zákonem“, a v to v souvislosti se jmenováním některých jeho členů v rozporu s právem (viz rozsudek ESLP ze dne 7. srpna 2021, *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Polsko*, CE:ECHR:2021:0507JUD000490718), a že legalitu nálezu Ústavního soudu rozporují bývalí soudci tohoto soudu [viz „Statement of retired judges of the Constitutional Tribunal“ ze dne 10. října 2021 (<http://themis-sedziowie.eu>)].

⁶³ – Komise například nevyloučila možnost podat k Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti (viz prohlášení předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyen, 21/5163, Štrasburk, 8. října 2021). Deklaratorní povaha nálezu Ústavního soudu, kterým Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) odpověděl na otázky položené vládou, vyvolala sama o sobě velmi kritická vyjádření stran toho, zda tento nálezn není výsledkem instrumentalizované iniciativy vlády. Někteří autoři hovoří o „stereotypní odpovědi“ na otázky polské vlády mající za cíl vyvolat právní krizi [Atik, J., a Groussot, X., „Constitutional attack or political feint? – Poland’s resort to lawfare in Case K 3/21“, ze dne 18. října 2021 (<https://eulawlive.com>)].

⁶⁴ – V tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony ve spojených věcech L a P (Nezávislost vystavujícího justičního orgánu) [C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, EU:C:2020:925 (body 50 až 52)].

⁶⁵ – Odkazují zejména na oblast spolupráce v občanských a obchodních věcech, například na uznávání a výkon soudních rozhodnutí v rámci opatření k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

71. Výklad, který podle všeho vyplývá z výroku uvedeného nálezu, může vyvolat pochybnosti stran toho, zda se jednotlivce, na kterého se rozhodnutí polského justičního orgánu vztahuje, může v současnosti dovolat základních zásad unijního práva a dosáhnout tak nápravy případných neslučitelností vnitrostátního práva, včetně jeho ústavních norem, s unijním právem. Co se týče věcí v původních řízeních, mohl by zmíněný nález vést k tomu, že nebude možné, cestou uplatnění zásad přednosti a přímé použitelnosti unijního práva, zhojit skutečnost, že ve vnitrostátních právních předpisech není upraven účinný prostředek nápravy před soudem umožňující chránit jednotlivce, včetně předávaných osob, proti případným porušením jejich práva na spravedlivý proces⁶⁶.

72. Dopady nálezu Ústavního soudu by tudíž mohly být relevantní nikoli v abstraktní rovině, ale při analýze konkrétního nebezpečí, že v případě předání bude porušeno právo vyžádaných osob na spravedlivý proces, a zejména v rozsahu, ve kterém tento nález znemožňuje zhojit neexistenci prostředku nápravy (námitky podjatosti, kasačního opravného prostředku atd.) umožňujícího napadnout protiprávní jmenování soudců rozhodujících v řízeních týkajících se vyžádaných osob, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu⁶⁷, předloží-li vyžádané osoby důkazy v tomto směru.

73. Za takových okolností nevylučuji, že pokud taková situace trvá a vyžádaná osoba na základě relevantních kritérií prokáže existenci konkrétního nebezpečí, že o její konkrétní situaci nebude rozhodováno nestranně, a jednak nemožnost namítat protiprávnost složení soudů příslušných rozhodovat v řízeních, která se jí týkají, mohl by být předkládající soud povinen odmítnout výkon předmětného EZR, a to navzdory politováníhodným dopadům takového odepření na cíl, který je vlastní EZR a kterým je zabránit tomu, aby vyžádané osoby, které se nacházejí v jiném členském státě, než ve kterém se měly trestných činů dopustit, zůstaly nepotrestány. Je na předkládajícímu soudu, aby posoudil, zda je takové odmítnutí nezbytné, a to ve světle relevantních kritérií detailně rozvedených v bodech 61 až 64 tohoto stanoviska a případných dopadů nálezu Ústavního soudu, a rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že se jedná o situaci, která se neustále vyvíjí.

74. Za těchto okolností navrhuji na předběžné otázky odpovědět, že čl. 1 odst. 2 a 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 musí být vykládán v tom smyslu, že má-li vykonávající justiční orgán, který má rozhodnout o předání osoby, na niž se vztahuje evropský zatýkácí rozkaz vydaný za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo za účelem trestního stíhání, k dispozici důkazy, které mohou prokazovat existenci skutečného nebezpečí porušení základního práva na spravedlivý proces, které je zaručeno v čl. 47 druhém pododstavci Listiny, z důvodu systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci vystavujícího členského státu, musí uvedený orgán konkrétním a přesným způsobem ověřit, zda s ohledem na osobní situaci této osoby, jakož i povahu protiprávního jednání, pro které je stíhána, a skutkové okolnosti, za nichž byl EZR vydán, a s přihlédnutím k informacím poskytnutým tímto členským státem podle čl. 15 odst. 2 uvedeného rámcového rozhodnutí existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že v případě předání do uvedeného členského státu hrozí uvedené osobě takové nebezpečí.

⁶⁶ – Jinými slovy, vnitrostátní soud může obvykle v takové situaci upustit od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení, které je v rozporu s unijním právem, a zaručit předávané osobě možnost dovolat se práv zaručených Unii a zejména Listinou. Je zřejmé, že v takovém případě je jednotné a účinné uplatňování mechanismu EZR na území Unie vážně ohroženo, což vyvolává na straně vykonávajících justičních orgánů pochybnosti stran nezávislosti polských soudů a stále častěji je vede k tomu, že odmítají vykonat EZR vydané tímto členským státem.

⁶⁷ – Podle předkládajícího soudu tomu tak mělo být v důsledku právních předpisů, které nabyly účinnosti 14. února 2020 a jejichž uplatňování nicméně bylo podle všeho pozastaveno, jak uvedl zástupce polské vlády na jednání (viz poznámka pod čarou 55 tohoto stanoviska), což musí ověřit předkládající soud.

75. V tomto ohledu okolnost, že existuje skutečné nebezpečí, že po předání bude dotyčná osoba souzena soudem, který nebyl předem zřízený zákonem, okolnost, že nelze určit složení soudů, které budou v její věci rozhodovat, ani neexistence účinného prostředku nápravy k napadení platnosti jmenování dotyčných soudců nezprošťují předkládající soud povinnosti posoudit, zda s ohledem na výše uvedená kritéria existuje konkrétní nebezpečí porušení práva této osoby na spravedlivý proces.

76. Předkládajícímu soudu zejména přísluší, aby ve světle těchto kritérií a s ohledem na vývoj situace týkající se soudního systému vystavujícího členského státu ověřil, zda v případě předání hrozí vyžádané osobě nebezpečí, že dojde k ovlivnění jejího práva na spravedlivý proces zásahem výkonné moci do pravomoci soudů, a to s přihlédnutím k případné neexistenci účinného prostředku nápravy před soudem umožňujícího napadnout protiprávnost jmenování soudců, kteří rozhodovali nebo jsou příslušní rozhodovat ve věci vyžádané osoby, a s přihlédnutím k rozhodovací praxi Ústavního soudu, která tím, že zpochybňuje přednost unijního práva, neumožňuje zhojit neexistenci takového účinného prostředku nápravy.

VI. Závěry

77. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) následovně:

- Článek 1 odst. 2 a 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, musí být vykládán v tom smyslu, že má-li vykonávající justiční orgán, který má rozhodnout o předání osoby, na niž se vztahuje evropský zatýkací rozkaz (EZR) vydaný za účelem výkonu trestu odnětí svobody nebo za účelem trestního stíhání, k dispozici důkazy, které mohou prokazovat existenci skutečného nebezpečí porušení základního práva na spravedlivý proces, které je zaručeno v čl. 47 druhém pododstavci Listiny základních práv Evropské unie, z důvodu systémových nebo celoplošných nedostatků týkajících se nezávislosti soudní moci vystavujícího členského státu, musí uvedený orgán konkrétním a přesným způsobem ověřit, zda s ohledem na osobní situaci této osoby, jakož i povahu protiprávního jednání, pro které je stíhána, a skutkové okolnosti, za nichž byl EZR vydán, a s přihlédnutím k informacím poskytnutým tímto členským státem podle čl. 15 odst. 2 uvedeného rámcového rozhodnutí existují závažné a prokazatelné důvody se domnívat, že v případě předání do uvedeného členského státu hrozí uvedené osobě takové nebezpečí.
- V tomto ohledu okolnost, že existuje skutečné nebezpečí, že po předání bude dotyčná osoba souzena soudem, který nebyl předem zřízený zákonem, okolnost, že nelze určit složení soudů, které budou v její věci rozhodovat, ani neexistence účinného prostředku nápravy k napadení platnosti jmenování dotyčných soudců nezprošťuje předkládající soud povinnosti posoudit, zda s ohledem na výše uvedená kritéria existuje konkrétní nebezpečí porušení práva této osoby na spravedlivý proces.
- Předkládajícímu soudu zejména přísluší, aby ve světle těchto kritérií a s ohledem na vývoj situace týkající se soudního systému vystavujícího členského státu ověřil, zda v případě předání hrozí vyžádané osobě nebezpečí, že dojde k ovlivnění jejího práva na spravedlivý proces zásahem výkonné moci do pravomoci soudů, a to s přihlédnutím k případné neexistenci účinného prostředku nápravy před soudem umožňujícího napadnout protiprávnost jmenování soudců, kteří rozhodovali nebo jsou příslušní rozhodovat ve věci

vyžádané osoby, a s přihlédnutím k rozhodovací praxi Ústavního soudu, která tím, že zpochybňuje přednost unijního práva, neumožňuje zhojit neexistenci takového účinného prostředku nápravy.